N°. 3. 1835.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Woensdag 7 Januarij.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De Amsterdamsche Stads-Courant van heden behelst het volgende:

» Op heden (den 3den) overleed alhier, in den ouderdom van 67 jaren, [illegible] Frederik Baron *Roëll, Minister van Staat, President van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Kanselier en Grootkruis der Orde van den Nederlandschen Leeuw*, en *Ridder van onderscheidene vreemde Orden; Lid der Tweede Klasse van het Koninklijk Nederlandsch Instituut en vele andere geleerde Genootschappen en Instellingen.*

» Zoo vele waardigheden, zoo veel luister ontrokken niets aan de zachtaardigheid en bescheidenheid zijner nature, en toch bleef hij vol kracht en ijver voor het ware en goede, steeds bezield met eene edele zelfstandigheid, wier grond was Godsvrucht. Zijn naam is teregt alom geëerd. Hij diende met liefde als Minister van Staat de Vorsten, die hij eerde en minde, en van wie hij wederkeerig bemind en geliefd werd, echter meest en eerst het Vaderland, waaraan hij [illegible] alles gehecht was. Hij kende als [illegible] slechts de partij der braven, wel[illegible] hulpbehoevenden. Zijne kunde, zijne [illegible], zijne weldadigheid, zijne belangstelling ten goede, waren bijna zonder voorbeeld. Nooit vergat hij zijne verpligting aan- en zijne eerste verheffing bij deze stad, wier voorregten hij als Pensionaris weleer handhaafde, wier burgerij hij beminde, wier belangen hij nooit verwaarloosde, ja steeds naar vermogen voorstond; daarom was hij dan ook zoo algemeen geliefd en geacht bij zijne medeburgers, wier vraagbaak en voorspraak hij bij vele gelegenheden was, en die nu te regt het gemis van hem zoo diep en hartelijk betreuren."

— De belgische berigten zijn ook heden van belang ontbloot. Men leest in dezelve niets anders meldenswaardig, dan dat, naar een der Gentsche bladen meldt, de vlaamsche afgevaardigden, bij de hervatting van de zittingen der kamer, met een voorstel voor den dag zouden komen, om eene verandering te brengen in het douanetarief, betrekkelijk de regten van invoer op de vreemde fijne katoenen. — Voorts melden de belgische bladen, dat dezer dagen achtervolgelijk in alle plaatsen, waar maar een tooneel bestaat, in navolging van Brussel, de *Tartuffe* ten tooneele wordt gevoerd.

— Uit de gemeente Steinsel in het Luxemburgsche wordt geschreven, dat de [illegible] der vesting den burgemeester dier plaats [illegible] houtdieverijen, die [illegible] in de bosschen van den strategischen omtrek plaats vinden, de openbare veiligheid benadeelden en nieuwe maatregelen van de zijde der politie te Luxemburg tegen de overtreders noodzakelijk maakten, de troepen der bezetting den last hadden bekomen, om patrouilles door gezegde bosschen te houden en de overtreders gevankelijk binnen de vesting te voeren.

F R A N K R IJ K.

PARIJS, den 3den Januarij.

De kamer van afgevaardigden heeft zich gisteren en heden nog met de algemeene beraadslaging over het buitengewoon budget, voor de kamer der pairs aangevraagd, bezig gehouden. Even als in de vorige zittingen liep de discussie bijna geheel over het stelsel door het gouvernement gevolgd, dat onder anderen door den heer *Mauguin* hevig werd aangevallen, vooral omdat men zich had durven beroemen aan den voortgang der revolutie tegenstand te hebben geboden. De heer *Guizot* trad andermaal op om het ministerie te verdedigen, doch had personeel eenen moeilijken strijd te voeren tegen den heer *Charamaule*, die met een der vlugschriften, door den tegenwoordigen minister van openbaar onderwijs, onder de restauratie in 't licht gegeven in de hand, hem verweet zich steeds als een vijand te hebben gedragen der liberale beginselen, met name van dat der volks-souvereiniteit, waarop thans het maatschappelijk bestaan is gebouwd. Deze twist liep in de zitting van gisteren tot zulk een hoogte, dat verre de meerderheid der aanwezige leden de discussie verlangden gesloten te hebben, waarin echter de heer *Dupin* als voorzitter swarigheid vond, zoodat men heden ofschoon in gematigder toon, andermaal op hetzelfde onderwerp is teruggekomen, en er bij het afzenden der laatste berigten geen besluit was gevallen.

— De heilwenschen den koning toegebragt, zijn over 't algemeen onbeduidend. Ook de heer *Dupin*, die zich anders, zelfs bij de laatste discussien, het ministerie niet genegen betoonde, bepaalde zich tot algemeene uitdrukkingen, wenschende, dat eene goede overeenstemming tusschen de verschillende magten in den staat het bestuur tot verligting en de natie tot voordeel mogt strekken.

— Uit Toulon schrijft men, dat het zoogenaamd evolutie-eskader werkelijk den 28sten December de reede verlaten heeft en naar de Hyères eilanden is gestevend. Waarschijnlijk zoude het aldaar den winter doorbrengen, immers volgens de jongste tijdingen uit de Levant ontvangen, zoude men de tusschenkomst eener Fransche vloot in de Oostersche zaken geheel onnoodig achten. Er wordt voorts te Toulon nog een vaartuig uitgerust, om op de kusten van Katalonien te kruissen.

— De fondsen waren heden (3 *Januarij*) genoteerd: 5 pCt. kont. 106,70; op tijd 107,05; 3 pCt. kont. 76,75; op tijd 77,15; Nap. renten kont. 93,40; op tijd 93,70; Sp. perpet. 5 pCt. 42; 3 pCt. geopend 27; Cortes 40⅞.

N E D E R L A N D E N.

BREDA, den 6den Januarij.

Naar men verneemt, heeft Z. M. den minister van binnenlandsche zaken gemagtigd, om bij het uitbrengen van deszelfs adviesen op verzoeken van besturen van instellingen van weldadigheid, strekkende ter verkrijging van autorisatie tot aanvaarding van legaten of giften onder de levenden, na verhoor van die besturen, in ieder voorkomend geval, nopens het van de schenkingen te maken gebruik, het opleggen van zoodanige voorwaarden voor te stellen, als zij, in betrekking tot de omstandigheden van iedere zaak op zich-zelve, zullen dienstig achten ter bereiking van het oogmerk, dat die schenkingen steeds, zoo veel immer mogelijk, dienstbaar worden gemaakt tot de vermeerdering van de rentgevende kapitalen der begiftigde instelling, en om, bij de uitvoering van de door Hoogstdenzelven te dezer zake te nemen besluiten, te zorgen, dat de belanghebbende erfgenamen of schenkers, te gelijk bij de mededeeling der verstrekte magtiging tot aanvaarding, ook met de aan die magtiging verbondene voorwaarden bekend gemaakt worden.

— Het in het meerendeel der exemplaren van ons vorig nommer vermeld berigt, wegens het verongelukken van het stoomzeeschip *de Pylades*, heeft zich ongelukkigerwijs bevestigd. Zoo het schijnt werd, na twee uren in zee geweest te zijn, in de machinekamer water ontdekt, en moest, in weerwil der massa van pompen die dadelijk in werking gebragt werden, de equipagie des nachts ten elf ure het schip verlaten, en op een visschersvaartuig, 't welk op de noodschoten genaderd was, overgaan. Weinig tijds daarna zonk *de Pylades*. Gelijk wij gemeld hebben heeft een man van de equipagie, welke zich ten getalle van 40 aan boord bevond, daarbij het leven verloren; dezelve behoorde te Dordrecht t' huis en laat, naar men verneemt, eene weduwe met twee kinderen achter.

Dit stoomschip was te Londen voor 300,000 en te Rotterdam voor 80,000 gulden verzekerd. Volgens een onzer bladen moest hetzelve te Batavia zijnde; eerst aan het gouvernement worden geleverd.

— Te Rotterdam zijn in het vorig jaar geboren 1435 jongens en 1374 meisjes, derhalve 2809 kinderen; overleden 2525 personen, waaronder één die over de honderd jaren had bereikt; er zijn gehuwd 741 paren en hebben er 5 echtscheidingen plaats gehad. In 1833 was het getal der geborenen 2745, dat er overledenen 3918, dat der huwelijken 575.

— Te Dordrecht zijn in het vorig jaar geboren 718 en overleden 591 personen. Er zijn gehuwd 190 paren, en is er één paar gescheiden.

— Gedurende den jare 1834 zijn van Maassluis in zee gezeild 406 schepen, binnengekomen 6 schepen, te zamen 412 koopvaardijschepen, behalve de haring en vischschepen; zijnde 7[illegible] schepen meer uitgevaren en 3 minder binnengekomen dan in 1833.

In het afgeloopen jaar zijn te Antwerpen aangekomen 1864 schepen, zijnde 40 minder dan in het jaar te voren.

Te Hamburg zijn in 1834 uit zee aangekomen 2360 schepen, waaronder 16 uit de Oostindiën, 100 uit de Westindiën, 85 uit Zuid- en 60 uit Noord-Amerika en 509 uit Holland, en zijn van Hamburg uitgeloopen 2340 schepen.

— Uit Londen meldt men van den 3den dezer: De stoomboot de *Harlequin*, aan de algemeene stoomvaart-kompagnie [illegible]

de, is ll. donderdag ochtend op de Rivier, nabij den Tower liggende, in brand geraakt, en ondanks alle toegebragte hulp geheel vernield. Zij was den vorigen avond van Hamburg aangekomen met de paketten en passagiers. Al de goederen waren gelost en niemand heeft hierbij het leven verloren.

— De begrooting van [illegible] voor 1836, den 30sten December aan de fransche kamer van afgevaardigden [illegible], beloopt in het geheel 1,001,904,935 franken. De [illegible] zijn daarentegen op 99[illegible],897 franken berekend, [illegible] kort van omstreeks 7 millioen zal bestaan, hetwelk [illegible] dienst van 1835 zal kunnen worden gedekt. De inkomsten zouden met de uitgaven geheel hebben gesloten, indien men voor deze begrooting geen gevolg had gegeven aan het vroegere besluit der kamer, waarbij de afschaffing der rijks- of zoogenaamde [illegible] loterij bepaald is. De fransche schatkist verliest daardoor een jaarlijksch inkomen van 10 millioen franken. Bij de aanspraak, waarmede de minister van finantien het indienen der begrooting heeft begeleid, heeft hij zich onder anderen [illegible] tegen het [illegible] in onderscheidene [illegible] der planters in de fransche West-Indische kolonien geuitte verlangen, om den accijns op de suiker van 45 op 25 franken te verminderen. Hij heeft bij die gelegenheid aangevoerd, dat de vervaardiging van beetwortel-suiker in Frankrijk zeer toeneemt, en dat men rekenen kan, dat de fabrijken van dit inlandsch voortbrengsel in 1834 vijftien millioen kilogrammes (Nederl. ponden) hebben voortgebragt.

— De overeenkomst, die den 6den December des vorigen jaars tusschen den Spaanschen minister van finantien, graaf *de Toreno* en het parijsche bankiershuis *Ardoin*, wegens het aangaan der geldleening van 400 millioen realen (50 millioen gulden) is gesloten, wordt thans in haar geheel door de engelsche en fransche dagbladen medegedeeld. Het blijkt daaruit, dat het bankiershuis *Ardoin* zich verbonden heeft, om in maandelijksche termijnen, waarvan de laatste den 30sten November 1835 moet worden betaald, de 400 millioen te verstrekken, en daarvoor aan 5 percents schuldbrieven eene nominale waarde van 701,754,386 realen in 5 percent schuldbrieven zal ontvangen; zoodat de leening tegen omstreeks 56 percent is aangegaan. In het geval, dat de schuldbrieven uit deze leening in het laatst van Februarij 1835 op de londensche beurs meer dan 60 ten honderd golden, zou het bankiershuis *Ardoin* 35 millioen minder aan nominale waarde ontvangen. Verder heeft het genoemde huis bedongen, dat de spaansche regering in den loop van het jaar, hetwelk den 6den December 1835 eindigt, geene buitenlandsche leening aangaan of die ten minste bij voorkeur met dat huis sluiten zal; dat de conversie der spaansche schuld, die bij de wet van 16 November 1834 is bepaald, door het huis *Ardoin* geschieden zal, hetwelk daarvoor een commissieloon van ½ percent zal genieten, enz.

Berigten van Perzie, door Engelsche bladen medegedeeld, behelzen het volgende:

De dood van den Schah van Perzie is eene gebeurtenis, welke men reeds lang vooruit zag, uithoofde de vorst aan eene ongeneeslijke kwaal leed. Dit sterfgeval is echter voor de Engelsche diplomatie eene onvoorziene gebeurtenis. De hertog *van Wellington* had op het einde van zijn voormalig ministerie het besluit opgevat, om [illegible] maatregelen aan te wenden, ter herstelling van den invloed des Engelschen kabinets op de Persische staatkunde; maar de Fransche omwenteling en de daarop volgende gebeurtenissen verhinderden de uitvoering van dit besluit, terwijl zijne opvolgers, de Whigs, zoo zeer in hunne eng beperkte plaatselijke belangen verdiept waren, dat zij alle buitenlandsche belangen onopgemerkt lieten.

De Oost-Indische kompagnie, die vroeger [illegible] offers gebragt had, om Perzie tegen den Franschen en Russischen invloed te beveiligen, en hetzelve een leger te verschaffen, was door de onzekerheid harer charter-hernieuwing geheel verlamd. Hierbij kwam, dat de Engelsche gezant in Perzie stierf en die plaats bleef, door een misverstand tusschen de regering en de kompagnie, 18 maanden onbezet. Om kort te gaan, de belangen van Engeland in Perzie zijn sedert vier jaren op eene [illegible] wijze verwaarloosd geworden. Het eenige, wat er gebeurde was, dat de overste *Pasmore* met eene afdeeling van Bombai naar Teheran gezonden werd, om de geregelde troepen te onderwijzen, hetgeen een belagchelijke halve maatregel was; want niemand kon er aan twijfelen, of na den dood des konings moest er een burger-oorlog uitbarsten, welke den troonopvolger, wie hij ook zijn mogt, in de handen der Europesche mogendheid zou werpen, die hem, ter bestrijding van den pretendent, troepen konde leveren, al had zulks ook de opoffering der onafhankelijkheid van Perzie ten gevolge. Evenmin viel er aan te twijfelen, of *Abbas Mirza* of zijn zoon zou de Engelsche troepen boven de Russische gekozen hebben, daar zij geen aanval van Engeland op Perzie te vreezen hadden, hetgeen met Rusland geenszins het geval was.

Men had derhalve eenige Engelsche en eenige Indische regimenten naar Abuschir moeten afzenden en ter beschikking van den Koning en den Kroonprins moeten stellen, waardoor de oom van den Kroonprins verhinderd geworden was eenen burgerkrijg te ondernemen en alzoo Rusland veelligt gelegenheid te geven, hem zijne hulp aan te bieden. *Michamed-Mirza* zegt men, dat Engeland zeer genegen is; trouwens hoe kon hij in zijnen toestand ook anders gezind zijn, daar Engeland de eenige mogendheid is, die hem tegen de gevreesde Russische overheersching kan beveiligen. Maar wat baat dit alles, wanneer Engeland niet meer voor hem doet, dan hetgeen het hiertoe gedaan heeft, hetgeen men eenig en alleen aan de zwakheid en achteloosheid der Whigs te danken heeft. Men verzekert, dat Tabris reeds door Russische troepen bezet is, hetgeen echter, zonder twijfel, een voorbarig berigt is.

[illegible] DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 3den Januarij.

Te Dresden is den 27sten der vorige maand de tachtigste verjaardag van Z. M. den Koning van Saksen, met veel vreugde gevierd.

— Eenige der Zwitsersche kantons hebben zich sints eenen geruimen tijd voorgenomen, ook hunne bijzondere staatsregelingen aan eene herziening te onderwerpen. Schaffhausen heeft het eerst aan dit besluit gevolg gegeven, en nu onlangs is aldaar eene nieuwe constitutie aan het volk voorgelegd, die [illegible] slechts 2110 stemmen voor zich kreeg en door 2095 andere werd verworpen. Alzoo is deze zoogenaamde gewenschte hervorming slechts met eene meerderheid van 15 stemmen aangenomen.

In onderscheiden kantons heeft men andermaal het denkbeeld geopperd, om aan den regeringsraad van Bern als voorzittend bondslid, commissarissen uit de overige kantons toe te voegen. Te Freiburg deden eenige leden van den grooten raad openlijk het voorstel, daartoe eenen buitengewonen landdag bijeen te roepen, waartoe echter de staatsraad, met het uitvoerend bewind belast, zijne toestemming heeft geweigerd.

— Men heeft berigten uit Napoli ontvangen tot den 30sten november, vermeldende dat de graaf *v. Armansperg* en de heer *v. Kobell* reeds een paar dagen te voren naar Athene waren vertrokken, waarheen de Koning hun den 10den december zoude volgen. Men had aldaar mede vernomen, dat in Albanie een algemeene opstand tegen de Porte was uitgebroken, en de bevolking zich geheel onafhankelijk had verklaard.

— Op den 21sten december is te Triest een der [illegible] Beijersche troepen, die tot nu toe in Griekenland verbleven, terug gekeerd.

** De COMMISSARISSEN van de CONCERTEN en BALS in TIVOLI, te TILBURG, brengen ter kennis van de Leden, dat dezelve, gedurende de maand *Januarij* zullen plaats hebben, als:

14 Januarij *Bal.*
21 „ *CONCERT.*
28 „ *Bal.*

** Bij C. A. THIEME, te Arnhem, is bij nieuw van de Pers gekomen en bij de voornaamste Boekwinkels verkrijgbaar gesteld:

GELDERSCHE

VOLKS-ALMANAK,

VOOR HET JAAR 1835.

DOOR

O. G. HELDRING,

PREDIKANT TE HEMMEN.

MET DRIE PLAATJES EN EEN MUZIJKSTUKJE.

TWEEDE VERMEERDERDE DRUK.

Dit Jaarboekje bevat, behalve den gewonen Kalender, tevens eenige algemeene regels ten opzigte van de veranderingen des Weders; eene opgave der Markten en Kermissen, en der Middelen van Vervoer in de Provincie *Gelderland;* voorts een Mengelwerk waarin de volgende stukken voorkomen: Lofrede van SLICHTENHORST op Gelderland; een lied van Gelderland. *Oud-Geldersche Volksfeesten:* de Meiboom; het Paaschvuur; het Kinderfeest te Terborg. *Geldersche Oudheden:* de Meurssen Toren onder Didam; de steenen Hobpoort te Aimen. *Geldersche Legenden:* BEATRIX; het verzonken Slot. *Geldersche Geschiedenissen:* WILLEM VAN GELRE; ENGELBERT VAN NASSAU; GERLACH VAN DER CAPELLEN, MAARTEN SCHENK; LAURENS GEPKES. *Geldersche Taal:* SLICHTENHORST over de Geldersche taal; Hoe Baas VINK van Meister MAORTEN BAGHOMAN fluiten leerde, *en Vertellingskeh.* (*Lijmersche tongval*) Anecdote; 'Et Schuttsen-rietjen; *en praatpartieken tussen* HARMEN en BARTELD, (*Zutphensche tongval.*) *Geldersche Poëzij,* Aan mijn geboorteplekjes Geeden nacht aan mijnen Vader; Zomer-Avondliedtje; Ontschuldiging, De Nederlandsche Vlag; Twee Geldersche Schutters liederen. *Parabels:* het Viooltje; de Tweestrijd. *Oude en Nieuwe tijd:* hoe ERASMUS, van Rotterdam, het Herbergleven vond, en hoe het tegenwoordig is. *Geldersche Dichters:* TEN HOEVE. *Geldersche Huispot. Geldersche algemeene nuttige Kundigheden.* — De prijs is 75 centen.

Te BREDA, bij BROESE & COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.